

Redaktionelt forord

Det er ikke ligefrem ordet »orden«, der falder én ind med tanke på europæisk og dansk sikkerhed. I allerbredeste forstand er det nærmest blevet normen at tale om, at vi befinder os i en permanent undtagelsestilstand – en permakrise. Et utal af sammenkædede udviklingstendenser – militærkrise, klimakrise, inflationskrise, sundhedskrise, identitetskrise og politisk krise – giver indtrykket af, at verden ikke bare er kompleks men også mere usikker og uforudsigelig end i mands minde.

I en snævrere forstand er det også vanskeligt at få ordet »orden« på sine læber. Politiske eliter overalt i Europa har vanskeligt ved at følge op på begivenhedernes gang med konkret beslutningstagning. Den demokratiske proces synes ude af sync med udfordringerne i virkelighedens verden. Den ene dystre rapport efter den anden – om klimaets tilstand, om flygtninge, om den finansielle stabilitet og ikke mindst om vores militære beredskab – kalder på handling her og nu. Men hvilken handling? Ligesom de multidimensionelle og gensidigt forbundne udfordringer er vanskelige at forstå indholdet og omfanget af, ligeså uigennemskueligt er det at identificere de rette politiske modsvar.

På det helt konkrete niveau – ude på de danske kaserner og på de diplomatiske repræsentationer i udlandet er det også vanskeligt at tale om »orden«. I Danmark falder kasernerne fra hinanden, der mangler brugbart maskinel, for slet ikke at tale om ammunition til skydetræningen. Dette koblet med elendige ansættelses- og lønforhold får personalet til at flygte langt væk. De samme forhold gør sig gældende i flere europæiske lande, hvor fredsdividenden blev set som et synonym med udpining af det militære forsvar. Også i udenrigstjenesten har man i årevis kæmpet med stadigt faldende driftsbevillinger. Ambassader er blevet nedlagt, og de resterende ambassader er nærmest blevet tømt for udsendt personale. Hertil kommer, at man løbende har misligholdt vedligeholdelsen og opbygningen af helt centrale diplomatiske kompetencer – sprog- og kulturkendskab og historisk indsigt.

Alligevel – og på trods af at vores tid mest af alt synes at være kendetegnet ved uorden – er fokus i dette temanummer, som er redigeret af Kristian Søby Kristensen og Henrik Lauritsen på Center for Militære Studier ved Institut for Statskundskab på Københavns Universitet, rettet mod den nye sikkerhedsorden, vi så småt kan se konturerne af i Europa. Orden i denne sammenhæng handler selvfølgelig om »modus operandi«, altså spørgsmålet om, hvordan vi bedst beskriver de nye måder vi forholder os til hinanden på. Og der er

**MARTIN
MARCUSSEN**
Ansvarshavende
redaktør for
Økonomi & Politik

minsandten nogle gennemgående træk, der gør, at vi kan tale om en tingenes tilstand – en orden – i Europa.

For det første er det tydeligt, at Putins angreb på Ukraine – og de facto også NATO – gør, at den militære nødvendighed har fået forrang for alle andre behov, der skal tilgodeses politisk og finansielt. Der bliver oprustet overalt, både i tale og i våben. Det gælder i alle de internationale organisationer vi er medlem af og det gælder hos alle vore alliancepartnere. Også mentalt har der i Europa udviklet sig en stærk bevidsthed om, at vi er truet på vores eksistens. Vores ideer, vores samfund og ultimativt vores liv står på spil hvis den krig, der udfolder sig i Ukraine eskalerer til det hidtil utænkelige niveau.

For det andet synes krigen i Europa at have forandret politik. Tidligere politiske modstandere står nu sammen i lyset af de ydre trusler. Nogle steder går de i regering sammen, andre steder laver de brede aftaler hen over midten, og i alle tilfælde er de enige om at træffe beslutning om at sende milliarder og atter milliarder kroner i retning af den militære industri.

For det tredje synes der også at være opstået enighed om, at globaliseringen i den neo-liberalistiske forstand er slut. Den hørte i sin reneste form til i 1980'erne og 1990'erne og har siden da fået det ene skud for boven efter det andet. Sjældent har der været stå stor enighed om at regulering og ikke liberalisering er vejen fem for en europæisk og global orden.

I dette temanummer udvikles et begrebsapparat, der gør os i stand til at forstå denne »orden«. Vi får indblik i, hvilke relationer, der er opstået mellem øst og vest såvel som på det europæiske kontinent. Vi får også et bud på, hvordan vi bedst kan forstå dansk udenrigs- og sikkerhedspolitik inden for rammerne af den europæiske og globale sikkerhedsorden. På den måde er temanummeret selv med til at skabe orden – en konceptuel orden – i en ellers forvirret og foruroligende verden.

Martin Marcussen, professor
Ansvarshavende redaktør for *Økonomi & Politik*